

Panda Economie; effect op Ouwehands Dierenpark en de Nederlandse dierentuinen

31-03-2017 09:03

Met een duidelijke aankomstdatum (12 april) voor de Chinese panda's, breken er spannende tijden aan voor Ouwehands Dierenpark Rhenen, de Nederlandse dierentuinen en de attractiemarkt van ons land. Er zijn maar weinig dieren zo iconisch en attractief als de reuzenpanda. De vraag is wat gaat deze topattractie de Rhenense

Maar nog groter is de vraag hoeveel meer bezoekers gaan er komen en gaat dat ten koste van bezoekers bij andere Nederlandse dierentuinen en attracties? Als je naar de invloed van de komst van reuzenpanda's kijkt bij andere internationale dierentuinen dan kunnen Wu Wen en Xing Ya een grote invloed hebben. Maar naast het commerciële succes brengen de panda's ook een aantal uitdagingen met zich mee. **Waarom zijn pandas een groot succes?** Wat is de verklaring voor het succes van panda's in dierentuinen? Allereerst is het een erg schaarse diersoort die ernstig bedreigd is. Er zijn maar 17 andere dierentuinen in de wereld (buiten China) waar deze diersoort te zien is. De Chinese regering reguleert daarnaast het aantal panda's in de internationale zoo's. De Aziaten gebruiken de panda's in hun (handels)lobby en stellen strikte eisen aan de verblijven van de diersoort. Ook hangt er een behoorlijk prijskaartje aan de komst van de panda. Los van de kosten voor de lobby (Men was bij Ouwehands als sinds 2000 hiermee bezig) worden de dieren 'geleased' voor 15 jaar en de kosten bedragen 1 miljoen euro per jaar. Bij de komst van een jonge reuzenpanda moet Ouwehands dierenpark nog meer per jaar afdragen aan de Chinezen. Opvallend is dat er binnen de Europese dierentuinen geen andere diersoort is waar geld voor wordt betaald. De Europese dierentuinen wisselen dieren uit met 'gesloten beurzen'. Alleen de ontvangende dierentuin betaalt voor de transportkosten en de bouw van het verblijf. Kortom panda's zijn een mooie maar dure topattractie voor een zoo. **Aaibaarheid** Het succes van de panda's in de dierentuinen naast zijn uniciteit ook te wijten aan de 'aaibaarheid' van de dieren. Dat komt omdat de uiterlijke kenmerken van de beren voldoen aan het kindschenschema (babyschema): een groot hoofd, hoog voorhoofd, grote ogen, bolle wangen, een kleine neus en een kleine mond, korte dikke armen en benen en stuntelige bewegingen. Konrad Lorenz, een Oostenrijkse zoöloog, schreef in de jaren veertig al dat elk jong dier zulke 'infantiele' (kinderlijke) uiterlijke kenmerken heeft. Die wekken automatisch verzorgende gevoelens op bij een volwassen dier, en bij mensen. Een reuzenpanda is neoteen, dat wil zeggen dat een volwassen dier op een baby blijft lijken. Dat vinden wij schattig. Een baby panda is dubbel zo lief, want die heeft een in verhouding nog groter hoofd en nog kortere pootjes. Zijn aandoenlijke grote kop heeft hij te danken aan zijn brede kaken met scherpe tanden. Daarmee kan hij de harde bamboestokken makkelijk doormidden bijten en vermalen (bron quest 2016). Daarnaast is de reuzenpanda al jarenlang het symbool en logo van het Wereld Natuurfonds. We koppelen het dier dus ook aan natuurbescherming. **Eerder panda's in Nederland** Het is overigens niet de eerste keer dat er reuzen panda's in ons land te zien zijn. In 1987 waren er in april tot medio september van dat jaar. Ook toen was een grote ondernemer verantwoordelijk voor de komst. Dirk Lips (eigenaar van vrijetijdskoncern Libéma) zorgde er toen voor dat twee panda's te zien waren in Safaripark Beekse Bergen. De twee panda's maken toen een wereldtournee langs diverse dierentuinen. **Successen internationaal, voorbeelden van Engeland, België en Frankrijk** Om een voorspelling te doen van het mogelijke succes van de komst van de reuzenpanda's naar Rhenen is het goed om te kijken naar de internationale voorgangers. Eind 2011 kwamen er panda's naar de zoo van de Schotse hoofdstad Edinburgh. Dat zorgde voor een toename van 50 % meer bezoekers in het jaar daarna (2012). Maar vooral ook een groei van de omzet van 5 naar 15 miljoen pond is opmerkelijk te noemen. Pandas zijn namelijk niet alleen goed voor de verkoop van entreetickets maar ook voor de verkoop van souvenirs. De Schotse dierentuin heeft de namen van de twee panda's zelfs als merknaam laten registreren om te voorkomen dat andere retailers er iets mee kunnen doen. De komst van de dieren had niet alleen effect op de dierentuin maar op de gehele economie van het gebied. Uit een onderzoek naar de mogelijke bestedingen van toeristen naar aanleiding van de komst van de twee reuzenpanda, bleek dat

het 2,7 miljard meer bestedingen kunnen zou kunnen opleveren in Schotland (en met name in Edingburgh). De schotse dierentuin zegt zelf de afgelopen jaren meer dan 40 % meer bezoek te hebben gehad dan voor de komst van de Panda's. Net onder Parijs ligt de enige dierentuin met panda's van Frankrijk: Zooparc Beauval. Hier arriveerden in 2012 twee panda's. In het eerste jaar verdubbelde het bezoekersaantal van 500.000 naar 1 miljoen, inmiddels heeft het park in 2016 bijna 1,4 miljoen bezoekers gehad. Ook hier rees de omzet en winst flink. Het park kon mede door deze winst flink blijven investeren. In Beauval bouwde men o.a. een nieuw hotel (naast het reeds bestaande hotel van dit dierenpark), een nieuw nijlpaardenverblijf, een nieuwe voliëre en roofvogelshow. **Het meest recent succes is te zien bij de Belgische dierentuin Paira Daiza** In 2013 kreeg het park voor vijftien jaar twee panda's Dat was een onverhoopt schot in de roos. Sinds de komst van de panda's is het bezoekersaantal gestegen van 1,2 miljoen eind 2013 naar 1,8 miljoen in 2015. De cijfers van het jaar 2016 zijn nog niet bekend maar verwacht wordt dat het park afgelopen jaar ruim 2 miljoen bezoekers heeft behaald. Het eerste halfjaar dat Paira Diaza de panda's had zorgde dat voor een stijging van de omzet met 22 procent tot 41,9 miljoen euro. Dat cijfer werd gestut door een groei van het aantal bezoekers met 7 procent tot 1,2 miljoen, een record. Bovendien spendeerden die bezoekers in het eerste halfjaar na de komst van de dieren ook meer in de restaurants en souvenirwinkels. Dat alles leidde tot een bedrijfswinst (ebit) van 21,5 miljoen euro (+17%) en een nettowinst van 8,5 miljoen euro (+5%). Sinds de komst van de twee panda's in 2014 is de winst van Paira Daiza al bijna verzesvoudigd tot 3,9 miljoen euro. In 2015 bezochten bijna 1,8 miljoen bezoekers het park. (bron: HLN) [gallery link="file" columns="2" size="medium" ids="48855,48856,48857,48858"] Hun geluk is echter wel dat zij in het afgelopen jaar een baby panda kregen. Het is enorm moeilijk om te fokken met deze diersoort maar de Belgische zoo slaagde er wel succesvol in. De Komst van een pandajong zou de winst van Paira Daiza kunnen opdrijven met gemakkelijk 5 miljoen euro. Daarnaast bleef deze Belgische dierentuin afgelopen jaren investeringen doen in nieuwe dierverblijven (waaronder een nieuw gorillaverblijf en een verblijf voor de zeldzame sneeuwpanTERS) **Commercieel succes** De vraag is nu wat zal de komst van de twee panda's naar Ouwehands dierenpark commercieel opleveren? Ten eerste is de stijging van de huidige bezoekersaantallen (997.000) te verwachten. Zeker in de eerste twee jaar kan een groei tot 1,3 of zelf 1,4 miljoen bezoekers verwacht worden. Deze groei is minder groot dat in de eerdere internationale voorbeelden. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat Nederland een hoge dierentuindichtheid heeft. Kortom er wordt veel gestreden om de gunst van de bezoeker. Afgelopen jaar werd het nieuwe Wildlands geopend en werd er veel in de dierentuinen geïnvesteerd. Na een stabilisatie van rond de 10 miljoen bezoekers per jaar, stegen de bezoekersaantallen afgelopen jaar voor het eerst weer met 7 % naar 10,3 miljoen. Ook komend jaar staan diverse grote projecten op de rol. Diergaard Blijdorp creëert een nieuw verblijf voor de Ethiopische apensoort gelada. In Avifauna zullen kaketoës en valkparkieten uit Oceanië een nieuw natuurlijk verblijf krijgen. In Koninklijke Burgers' Zoo zal het indoor ecodisplay Mangrove worden geopend. In het voorjaar verwacht DierenPark Amersfoort weer een jong Aziatisch olifantje te kunnen verwelkomen en zal GaiaZOO een compleet nieuw verblijf voor berberapen openen van 4000 vierkante meter. Ook Safaripark Beekse Bergen investeert in een nieuwe autosafari met een nieuw woestijngebied met daarin de bijzondere addaxen, zeboes, struisvogels en dromedarissen. De concurrentie om de dagjesmens nog heviger. Diverse attractieparken in Nederland doen ook grote investeringen. De Efteling en attractieprak Slagharen investeren in nieuwe attracties en verblijfsaccommodaties. De Efteling doet haar grootste investering ooit van 35 miljoen in de nieuwe darkride Symbolica en bouwt voor 30 miljoen een extra vakantiepark. Slagharen investeert in een nieuwe achtbaan en ook een uitbreiding van haar verblijfsaccommodaties. Ouwehands Dierenpark doet echter wel de grootste investering. Met de bouw van het gebied Pandasia met daarin het reuzenpandaverblijf. Daarnaast bevinden zich er meerdere nachtverblijven, een kraamkamer, een koelcel voor bamboeopslag en een kliniek. Een restaurant met Chinees-Aziatische uitstraling en een 'pandashop' maken ook onderdeel uit van het project. Door de entree te verhogen, zakelijke arrangementen in het nieuwe Chinese restaurant en meer bestedingen per bezoeker te krijgen (o.a. door uitgifte aan pandasouvenirs) kan dit alleen maar een commercieel succes worden. Ook is er een economische spin-off naar het toerisme en de detailhandel in de regio rond Ouwehands Dierenpark te verwachten. **Uitdagingen** Natuurlijk brengen de panda's ook diverse uitdagingen met zich mee. Ten eerste hoe gaat men de

enorme toename van bezoekers in goede banen leiden. Hierbij lijken het parkeren en doseren van de bezoekers de grootste uitdaging. Zowel Beauval als Paira Daiza kregen in de eerste maanden enorme bezoekersstromen te verwerken. Dit leidde er toe dat mensen een tijdslot kregen toegewezen om de panda's te bezoeken. Iets wat nu een standaardprocedure is in Edinburgh. Ook in Paira Daiza heeft men vaak te maken met wachtrijen. Iets dat wij amper kennen in onze Nederlandse dierentuinen. Ouwehands heeft al eerder aangegeven alleen nog maar online tickets te gaan voorkomen om te trachten de bezoekers te spreiden. Maar de capaciteit van de dierentuin is beperkt. Dit kan leiden tot het moeten 'nee-verkopen' of weigeren van bezoekers die spontaan 'op de stoep' staan. Het parkeren wordt de grootste uitdaging voor de dierentuin in Rhenen. Men heeft nu te weinig parkeercapaciteit en tracht al lang een oplossing te vinden. Het meest recente scenario (parkeren op een nieuw aan te leggen parkeerterrein in Wageningen) stuit op verzet. Vanaf deze parkeerplaats moeten vervolgens pendelbussen gaan rijden. Dit zijn extra kosten voor Ouwehands. Bovendien zal de bezoeker ook aan deze nieuwe vorm (parkeren, pendelbustransport) moeten wennen. Daarnaast begint de tijd te dringen. Met de aankomst van de twee panda's half april en de verwachting dat ze half mei te zien zullen zijn. Kortom spannende tijden voor de Nederlandse dierentuinen en pretparken. **Met dank aan:** Goof Lukken, senior Lecturer Attractions & Theme Parks Management, Tourism & Leisure aan de NHTV university of applied sciences in Breda. Lukken werkte meer dan 20 jaar in de dagattractie-industrie waaronder bij diverse dierentuinen zoals Safaripark Beekse Bergen en Dierenrijk. In 2012 behaalde hij een MBA met een onderzoek naar de strategische positionering van de Nederlandse dierentuinen. Hij is ook de oprichter van het platform www.vrijetijdskennis.nl Bronnen: Quest, 2016, sites van diverse media (BBC, HLN.be) , en <https://www.scottish-enterprise.com/>

Redactie